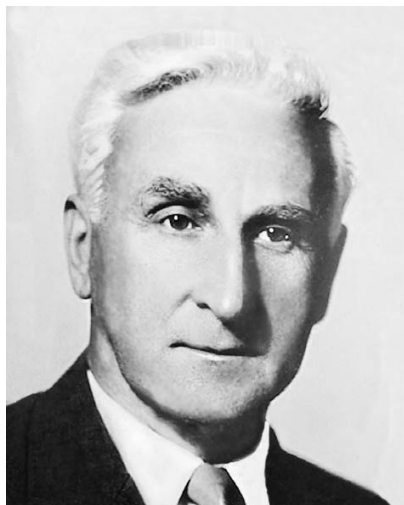

КУРДЮМОВ Георгій В'ячеславович (01(14). 02. 1902, м. Рильськ, нині Курської обл., РФ — 07. 07. 1996, Москва) — металофізик. Брат [О. Курдюмова](#). Доктор фізико-математичних наук (1937), професор (1934), академік НАНУ (1939), РАН (1953). Сталінська премія (1949), Державна премія УРСР у галузі науки і техніки (1984). Герой Соц. Праці (1969). Державні нагороди СРСР. Закін. Ленінгр. політех. інститут (нині С.-Петербург, 1926). Працював 1925–32 у Фіз.-тех. інституті АН СРСР (Ленінград); 1932–44 — у Дніпроп. фіз.-тех. інституті (від 1941 — на евакуації у м. Магнітогорськ Челябін. обл., РФ): від 1932 — завідувач відділу рентгенометалографії, 1932–37 — заступник директора, 1937–44 — директор 1934 заснував при Дніпроп. університеті першу в СРСР каф. металофізики, 1935 — рентгеногр. лаб. 1944–78 — директор Інституту металознавства і фізики металів АН СРСР (Москва); водночас 1945–51 — директор Лаб. (нині Інститут) металофізики АН УРСР (Київ); 1962–73 — директор-організатор Інституту фізики твердого тіла АН СРСР (м. Чорноголовка Моск. обл.). Засн. наук. школи мартенсит. перетворення.

Виконав базові дослідж. мартенсит. перетворень у кристаліч. матеріалах, які мають фундам. значення для теорії фазових перетворень та терміч. оброблення сталей і сплавів. Вивчив механізм і кінетику перетворення аустеніту в мартенсит. Спільно з Л. Хандросом 1949 виявив термопружну рівновагу при фазових перетвореннях мартенсит. типу, яку передбачив 1948. Зробив знач. внесок у розвиток фіз. металознавства, фізики пластич. деформації, зміцнення та знеміцнення, регулювання, а також розроблення нових методів експерименту. У своїх дослідж. вперше у СРСР використовував електронну мікроскопію. 1997 НАНУ заснувала премію ім. К. Ім'я вченого присвоєно Інституту металофізики НАНУ (1996), у вестибюлі встановлено його погруддя.

Основні праці

Термическая обработка стали в свете рентгенографических исследований // Вест. металлопромышленности. 1932. № 9; Отпускная хрупкость конструкционных сталей. Москва, 1945 (співавт.); Бездиффузионные (мартенситные) превращения в сплавах // ЖТФ. 1948. Т. 18, № 8; О термоупругом равновесии при мартенситных превращениях // Докл. АН СССР. 1949. Т. 66, № 2 (співавт.); О природе твердости закаленной стали // ЖТФ. 1954. Т. 24, вып. 7; Явления закалки и отпуска стали. Москва, 1960; Превращения в железе и стали. Москва, 1977 (співавт.).

Рекомендована література

1. Георгий Вячеславович Курдюмов: Биобиблиогр. указ. К., 1992;
2. Академик Курдюмов Георгий Вячеславович: Страницы жизни. Воспоминания. Итоги. Москва, 2004;
3. Коваль Ю. Академік Георгій Курдюмов // Світогляд. 2008. № 5(13).

[Ю. М. Коваль](#)

Бібліографічний опис:

Курдюмов Георгій В'ячеславович / Ю. М. Коваль // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51837>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).